

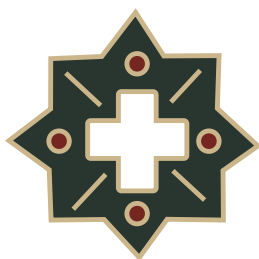
ADVENTNÍ ANTIFONY

*Sedm způsobů,
jak lépe poznat Krista Vánoc*

Chad Bird

1517

Ó ADVENTNÍ ANTIFONY

Sedm způsobů, jak lépe poznat Krista Vánoc

© 2021 1517
Napsal Chad Bird.
Překlad Michaela Šramlová.
Redakce Radka Brahová.
Všechna práva vyhrazena.

Neoznačené biblické citáty jsou převzaty z Českého ekumenického překladu,
© ČBS, Praha 1985,
Citáty označené B21 jsou převzaty z Bible překlad 21. století,
© Biblion, 2009 a citáty označené ČSP z Českého studijního překladu Bible,
© 2009 KMS, Praha.

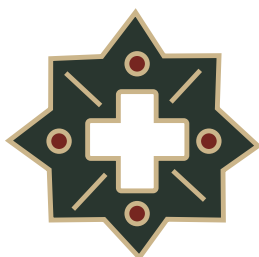
Všechny odkazy označené LSB jsou převzaty
z Lutheran Service Book, písně č. 357
„O Come, O Come, Emmanuel“.

Průvodce Adventní antifony je volně k dispozici
a je možné ho používat v církvích nebo křesťanských službách za podmínky,
že zůstane nezměněn, nebude k němu nic dodáváno
a nebude sloužit ke komerčním účelům a k prodeji.

©2021 1517
Všechna práva vyhrazena.

1517

Úvod

Přes 1300 let recitovali křesťané posledních sedm dní adventu (od 17. do 23. prosince) zvláštní adventní antifony, zpívali je a modlili se je. Tyto antifony slouží jako užitečný průvodce, když se po špičkách blížíme k jeslím. Řada křesťanů (zejména v anglicky mluvících zemích – pozn. překl.) zná spíše píseň na jejich motivy „Přijď, Spasiteli“ (anglicky „O Come, O Come, Emmanuel“; latinsky „Veni, Veni Emmanuel“, v novém českém Evangelickém kancionálu SCEAV č. 20 ve zkrácené verzi). Tuto píseň můžete zpívat v rámci závěrečné modlitby pro daný den nebo si přečíst parafrázovaný překlad jednotlivých slok anglické písně. Každá z těchto antefon oslovuje Mesiáše jiným jménem. Jsou prodchnuté starozákonními příběhy a obrazy. Společně hlásají hutné evangelium s důrazem na jeho židovský charakter. V této sérii zamýšlení se podíváme na každou z nich.

Jak používat tohoto průvodce

Tento průvodce obsahuje sedm vstupů založených na jednotlivých antifonách. Jak sborové skupinky, tak rodiny nebo jednotlivci ho mohou používat každý týden během celého adventu s důrazem a jeden či dva vstupy na daný týden. Pokud se rozhodnete obsah studia rozložit a použít ho jako adventní studium, doporučujeme, abyste to udělali takto:

- 1. adventní týden: 1. a 2. antifona** (*Moudrosti a Hospodine*)
- 2. adventní týden: 3. a 4. antifona** (*Kořeni Jišajův a Klíči Davidův*)
- 3. adventní týden: 5. a 6. antifona** (*Východe slunce a Králi národů*)
- 4. adventní týden: 7. antifona** (*Immanueli*)

Pokud tohoto průvodce použijete pro studium během předvánočního týdne, doporučujeme, abyste si každý den od 17. do 23. prosince přečetli vždy jeden vstup a řídili se tradičním pořadím antefon.

Pro skupinové nebo rodinné studium doporučujeme, abyste si přečetli verš a čtení na daný den a pak společně probrali další verše a otázky k zamýšlení. Pak může skupina společně přednést modlitbu a případně zazpívat píseň „Přijď Spasiteli“ nebo její část.

1. antifona

*„Na něm spočine duch Hospodinův:
duch moudrosti a rozumnosti,
duch rady a bohatýrské síly,
duch poznání a bázně Hospodinovy.
Bázní Hospodinovou bude prodchnut.“
(Izajáš 11,2–3)*

Než se objevili vrabci, včely a vrby

Než se vrcholky hor dotkly spodních okrajů mraků, než Bůh vyhladil všechny rovinaté země, než se objevili vrabci, včely a vrby, stála po Otcově boku Moudrost.

Otec k ní obrátil hlavu a zadíval se na ni. Moudrost se otočila a zadívala se na Otce. Jejich pohledy se střetly a oba se usmáli vědoucím úsměvem Ducha.

„Pojďme si zaskákat a zatančit,“ řekli. A přesně tak to udělali. Otec svou láskou prostřednictvím svého Slova prodchnutého Duchem povolal k bytí stvoření.

Od goril po galaxie

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi“ (Gn 1,1). Co ale byl tento „počátek“? Nebylo to prostě jen zahájení vesmírného večírku. Dokonce to ani nebylo „něco“, ale „někdo“. Počátek je totiž jen jiné jméno pro Moudrost, nebo, jak se jí říká v hebrejštině, chokma.

Nejprve pár slov o Moudrosti. Ve Starém zákoně to není žádné Boží IQ. Není to ani žádný „svatý chytrák“. Moudrost je někdo, kdo je s Bohem, po jeho boku a hovoří a jedná s Boží plnou mocí. Moudrost je božská osoba. Na jiných místech se o ní hovoří jako o Hospodinu, Jišajově kořeni a Klíči Davidově, Immanuelovi.

Jinými slovy, Moudrost je Boží Syn.

Tedy se vraťme ke slovnímu spojení „na počátku“. V knize Přísloví jsou slova „počátek“ a „moudrost“ spojena. Moudrost prohlašuje: „Na počátku své cesty mne Hospodin zplodil, před všemi svými činy, před časem“ (Př 8,22; B21). Otec ji zplodil či zrodil (Př 8,24; B21) jako počátek všech věcí. Hebrejské slovo pro počátek je rešit a vidíme je (jako podstatné jméno b'rešit) i v 1. Mojžíšově 1,1.

Úvodní slovo celé Bible se tedy odkazuje na Krista. Na počátku, tedy v tom, který je Moudrostí, stvořil Bůh Otec nebe a zemi. Ježíš se k těmto slovům vrací, když Janovi v řečtině oznamuje, že je „počátek [arché] stvoření Božího“ (Zj 3,14). Když Jan psal „Na počátku [arché] bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh. To bylo na počátku u Boha“ (J 1,1–2), nejspíš se odkazoval jak na 1. Mojžíšovu 1, tak na Přísloví 8. Toto Slovo či Moudrost je Počátek; samozřejmě ne proto, že by bylo stvořené, ale proto, že „všechno povstalo skrze ně“ (J 1,3) a „v něm“ (Ko 1,16).

V Tom, kdo je Počátek a Moudrost, stvořil Bůh Otec úplně všechno od goril po galaxie, od hvězdíc po hvězdy.

Přijď, Moudrosti!

17. prosince zpíváme Kristu jako Otcově chokma či Moudrosti:

„Moudrosti, která vycházíš z úst Nejvyššího, pronikáš a prostupuješ celým stvořením a mocným způsobem vnášíš řád do všech věcí: Přijď a uč nás cestám rozumnosti“ (LSB 357).

Moudrost se z otevřených Božích úst snáší dolů do našeho světa, aby slovy povolala všechny věci k bytí. On sám je tím „Ať je toto“ nebo „Ať je tamto“ v 1. Mojžíšově (viz B21). Na božském Synovi spočívá „duch moudrosti“ (Izajáš 11,2). Pavel prohlašuje, že v Ježíši „jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání“ (Ko 2,3) a že Ježíš „se nám stal moudrostí“ (1K 1,30).

Moudrost proniká a prostupuje celým stvořením. Není to jen něco, co patří do kostela, do toho malého kousíčku života, kterému říkáme „náboženství“. Moudrost boří hranice. Kdekoliv se v tomto světě objeví moudrost, ať už je to ve vědě, zemědělství, hudbě, oblasti vzdělání nebo v církvi, působí tam tajemným a hlubokým způsobem Syn Boha Otce jako Tvůrce.

Snad si nepředstavujete, že by Ježíš nebyl přítomen v lékařské vědě? Že by ho nudila geologie, geometrie nebo genetika? Nic z toho by bez něho neexistovalo. Toto vše povolal k bytí. „On... nese všechno svým mocným slovem“ (Žd 1,3). Všechny věci visí na Moudrosti, která v každém okamžiku povolává každý náš dech a svit každé hvězdy k tomu, aby dál existovaly.

Moudrost se stala maličkým dítětem

„Přijď, Moudrosti,“ modlíme se. „A uč nás cestám rozumnosti.“ Nerozumnost je pro nás něčím tak přirozeným, že jsme vůči své vlastní hlouposti po většinu času slepí. Ztrácíme čas neustálým opakováním nesmyslných kréd typu „kdybych měl jen o trošku víc, byl bych spokojený“, a naše duše zatím chodí po světě v cárech a bosá.

Jsme jako hladoví lidé, kteří se v kuchyni plně jídla krčí někde v koutku a uždibují jed na krysy.

Přijď, Moudrosti z výsosti, ukaž nám cestu poznání
a ved' nás po ní. Uč nás rozumnosti. Uč nás lásce.
Uč nás pokoře. Uč nás prožívat bázeň a žasnout
nad strhujícím majestátem tvého světa a hloubkou
a bohatstvím tvého slova a radovat se z nich.

A především nás ved' k jeslím a ukaž nám sebe
samu. Ty, který jsi Moudrostí, ses stal maličkou
lidskou bytostí s tělem, krví, kostmi a kůží.
Moudrostí zabalenou do plenek, jež sama
stvořila, pijící mléko z prsu, který byl jejím
vlastním dílem, a kolébavě se batolící
po zemi, kterou před věky zformovala.

Modlitba

Přijď, Moudrosti z výsosti,
a vnes svůj řád do všech věcí,
blízkých i dalekých.
Ukaž nám cestu poznání
a ved' nás po ní.
Raduj se, raduj se, Izraeli!
Přichází k tobě Immanuel.

K zamyšlení

Přečtěte Izajáše 11,2–3,
Příslaví 8,22–31 a 1. Korintským 1,30.
Co říká každý z těchto oddílů o Moudrosti?
Jak souvisejí s tím,
že Ježíš Kristus je Otcovou Moudrostí?

Kde vidíme moudrost ve vědě, zemědělství, hudbě, oblasti vzdělání,
v církvi nebo kdekoli jinde ve světě?
Jak je v každé z těchto oblastí přítomný Bůh a jak do všech věcí mocným
způsobem vnáší svůj řád?

V jakém smyslu nás Ježíš nejen učí rozumnosti, lásce a pokoře,
ale také v sobě každou z těchto vlastností ztělesňuje?
Uveďte několik příkladů z evangelií.

2. antifona:

*„Hospodin je náš soudce,
Hospodin je náš zákonodárce,
Hospodin je náš král,
on nás spasí.“*

(Izajáš 33,22)

Skandální vyznání a Ježíš v hořícím keři

Předchozí zamýšlení jsme zahájili tím, že jsme v obrovském amfiteátru Božího stvoření pozorovali, jak Boží moudrost hloubí jeskyně a rozněcuje oheň v nitru hvězd. Teď vstupujeme do úplně jiného prostoru. Ocitáme se v Sínajské poušti. Kolem nás bečí ovce. Víří se písek. Slunce žhne. A někde tady se spolu se svým stádem plouží osmdesátník Mojžíš, protože si chce od svého tchána vysloužit výplatu.

Najednou zahlédne keř plný plamenů, jenže na zemi pod keřem není vidět žádný černý popel. To vzbudí Mojžíšovu zvědavost a Mojžíš se tu záhadu vydá prozkoumat. V tomto okamžiku se jeho život – a vlastně i život celého světa – neodvolatelně změní.

„Mojžíši, Mojžíši!“ ozve se hlas.

„Tu jsem,“ odpoví Mojžíš – v hebrejštině zní odpověď hineni.

„Tu jsem.“ O osobě, která hlasu odpovídá, tedy Mojžíšovi, už leccos víme. Známe vyprávění o tom, jak se jako miminko ve své mrňavé arše plavil po Nilu. Jak dosáhl plnoletosti ve faraónově domě. Jak se „nenápadně“ zbavil egyptského otrokářského dozorce. I o posledních čtyřech desetiletích jeho života, kdy prchal před zákonem, oženil se s paní Mojžíšovou, vychovával dva kluky a zapojil se do podnikání v oblasti chovu ovcí. Ano, Mojžíše známe.

Mnohem důležitější otázka však zní, kdo je v tom keři.

Hlas z ohně

Najít odpověď není tak jednoduché, jak by se mohlo na první pohled zdát. Za prvé se dozvídáme, že se v ohni „ukázal Hospodinův posel“ (Ex 3,2). Hebrejské slovo malak bývá většinou překládáno jako „anděl“, ale jedná se o obecnější pojem a toto podstatné jméno znamená „posel“. V keři je tedy Hospodinův posel. Jednoduché. Tady máte odpověď.

Ale nesmíme se ukvapit. Dále čteme: „Hospodin viděl, že odbočuje, aby se podíval. I zavolal na něho Bůh zprostředku keře“ (Ex 3,4). Takže Hospodin vidí a Bůh volá? To začíná být matoucí.

Pak Hlas z ohně prozradí svou totožnost: „Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův“ (Ex 3,6).

Dále prohlásí, že je veliký „JSEM, KTERÝ JSEM“, kterému říkáme Hospodin (Ex 3,14).

Tak kdo je tedy v tom keři? Posel, Bůh, anebo Hospodin?

No, jak to říct... Ano, je to tak.

V celém Starém zákoně počínaje setkáním s Hagar (Gn 16,7 a dále) se objevuje malak, Hospodinův posel nebo mluvčí, a navštěvuje jednotlivce nebo skupiny. Promlouvá jako Bůh, přebývá v něm Hospodinovo jméno (Ex 23,21; B21), jedná s Boží autoritou a je označován jako Bůh nebo Hospodin. Je to jednoznačně božská osoba, a přesto někdo jiný než Bůh, vzhledem k tomu, že je Božím poslem.

Kdo to je? Je to Otcův Syn, jeho mluvčí, člověk, který je jeho Slovo. V tom keři je Ježíš. Ježíš je Hospodin. Ježíš je Adonaj.

„Přijď, Hospodine!“

18. prosince zpívá církev druhou z adventních antifon. Každá z těchto antifon oslovuje Mesiáše jiným jménem. Všechny jsou prodchnuty starozákonními příběhy a obrazy. Tento den zpíváme Kristu jako Hospodinovi (Adonaj):

„Hospodine, vůdce Izraelova domu, který ses zjevil Mojžíšovi v hořícím keři a dal jsi mu na Sínaji zákon: Přijď se svou vztaženou paží a vysvobod' nás!“ (LSB 357).

V hebrejštině se slovo Adon (jednotné číslo od Adonaj) někdy používá k vyjádření úcty či zdvořilosti vůči určité osobě, třeba manželovi, bratrovi, otci, králi nebo prorokovi. V těchto případech bývá často překládáno jako „pán“ (vzpomeňte si na oslovení „dámy a pánové“). V mnoha případech je však slovem Adon označován i samotný Pán Pánů (viz např. Dt 10,17). Delší forma, Adonaj, je další jméno či titul, kterým je označován Hospodin.

Skandální vyznání

Dovolte, abych vás varoval: v naší relativistické době je dnešní antifona značně skandální. Je odvážné jen tak vyznat, že Bůh Starého zákona, který se Mojžíšovi zjevil v hořícím keři a později dal Izraelcům Desatero, není nikdo jiný než Ježíš z Nazareta.

Toto vyznání je výlučné a nestydí se za to. Ten, kdo tvrdí, že uctívá Boha Starého zákona, a přitom neuznává, že tímto Bohem je Ježíš, uctívá falešného Boha. Hospodin je Ježíš. Elohim je Ježíš. Adonaj je Ježíš. On sám je Moudrostí, která stvořila svět. Je Hospodin, který vysvobodil izraelský národ z Egypta.

Stručně řečeno, neznáme žádného jiného Boha kromě Ježíše Krista.

A díky Ježíši Kristu víme vše, co potřebujeme vědět o Bohu. Jak řekl sám Mesiáš: „Kdo vidí mne, vidí Otce“ (J 14,9). „V něm je přece vtělena všechna plnost božství,“ prohlašuje Pavel (Ko 2,9).

Když se člověk vydá hledat Boha jinam než k Ježíši Kristu, nenajde nic než modlu.

Vztažená paže milosrdenství

Potřebujeme, aby se o nás Hospodin postaral. „Přijď se svou vztaženou paží a vysvobod' nás!“ Hospodin svou paží vysvobodil Izraelce z faraónova smrtícího sevření (Ex 6,6). Vztáhl svou silnou paži a seslal jednu pohromu za druhou, usmrtil prvorozené nepřátele Izraele, rozpoltil Rudé moře, způsobil, že ze skal vytryskly řeky, vedl svůj lid do země oplývající mlékem a medem.

Vztáhni tuto paži, Hospodine, a vysvobod' nás. A on to udělá. Vztáhne svou dětskou paži a dotkne se matčiny tváře. Vztáhne ruku, a uzdraví malomocného. Vztáhne obě ruce a dovolí, aby je přibíli ke krvavému kusu dřeva, na kterém budeme vykoupeni.

Hospodine, náš Pane Ježíši, Otcův posle, Nositeli Ducha, Vládce Izraele a Hlavo církve, obejmi nás svou milostivou paží.

Modlitba

Přijď, Hospodine, mocný Pane,
který jsi svým kmenům
na Sínajské výšině
v dávných dobách daroval zákon
v oblaku, majestátu a bázni.
Raduj se, raduj se, Izraeli!
Přichází k tobě Immanuel.

K zamyšlení

Přečtěte Izajáše 11,4–6 a 33,22. Jaké obrazy a tituly používá prorok o Mesiáši? Čím je Mesiáš oděný a co vychází z jeho úst? V Izajášovi je Mesiáš popsán pomocí tří titulů a jednoho činu. O které tituly a čin se jedná? Co nám říkají o Ježíši?

Přečtěte 2. Mojžíšovu 3,1–6. Promluvte si o tomto Posloví a jeho vzhledu. Kterými Božími jmény je označován a na základě čí pravomoci hovoří? Kdo to je?

Co znamená Adon či Adonaj v hebrejštině? Co o něm říkají Jan 1,1–5, Jan 14,9 a Koloským 2,9? Proč je důležité, že Ježíš je současně člověk i Bůh?

3. antifona:

*„I vzejde proutek z pařezu Jišajova
a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce...
V onen den budou pronárody
vyhledávat kořen Jišajův,
vztyčený jako korouhev národům,
a místo jeho odpočinutí bude slavné.“
(Izajáš 11,1.10)*

Rodinný skandál a dojem, že toto už jsme kdysi zažili

„Historie se neopakuje, ale ráda se rýmuje,“ říká Mark Twain. Určitá vůdčí osobnost současné doby bývá občas přirovnávána k některému dávnému vůdci, a jedna válka se podle některých podobá některé jiné válce. V pozadí dějin se ozývá určitý rytmus. Před očima nám tančí vzory a tvoří mozaiku, která ukazuje smysl postupně se odvíjejících světových dějin.

Občas nás všechny přepadne tak silný pocit, že se určitá věc už kdysi stala, že vykřikneme: „Moment! Nezažili jsme přesně stejnou situaci už dřív?“

A stejný dojem občas máme při čtení Bible. V minulém zamyšlení jsme si povídali o starém Mojžíšovi, který venku pásł ovce a staral se svoje věci, a pak mu najednou Bůh bez varování prokopl dveře jeho nudného života a prohlásil: „Poslyš, starouši, mám pro tebe úkol.“

V tomto zamyšlení zaslechneme rytmus tohoto prastarého příběhu, ale situace se bude vyvíjet jinak. Setkáme se s dalším pastýřem, který bude venku pásť ovce a jehož život se díky setkání s Bohem navždy změní. Potkáme dalšího člověka, kterému Bůh řekne: „Mám pro tebe úkol, který je pro tebe jako dělaný.“ A také tento muž nakonec skončí jako vůdce izraelského národa.

Ale historie se nebude opakovat; mladík jménem David nebude žádná přesná kopie Mojžíše. David, Boží pomazaný, bude předobrazem Syna Davidova, Pomazaného, který má přijít.

Řekneme si o tom víc, ale napřed nás čeká špinavá práce. Budeme se chvíli hrabat v základech Davidova rodokmenu.

Incest v opilosti a chlapec jménem Moáb

Řekl bych, že kdybyste čmouchali kolem kteréhokoli rodokmenu, našli byste něco, co smrdí. David nebyl žádná výjimka. Jeho otcem byl Jišaj, dědeček se jmenoval Obéd a prarodiče Bóaz a Rút. O jejich ne až tak žhavém románu se můžete dočíst v knize Rút.

Rút totiž nebyla Izraelitka; pocházela z Moábu. „No a co z toho?“ zeptáte se možná.

A právě u toho „co z toho“ to začíná smrdět. Národ Moábců je totiž pojmenovaný po svém zakladateli, muži neslavného původu. Byl počatý v jeskyni poté, co Lot a jeho dvě dcery úprkem opustili Sodomu, než na ni Bůh vzal plamenomet. Jedné noci se v té jeskyni starší dcera vplížila opilému otci do postele, čin je dokonán a je počato dítě, které dostane jméno Moáb, což znamená – vážně si to nevymyslím – „od taťky“.

Stručně řečeno, když budete kopat kolem kořenů Davidova rodokmenu, najdete spoustu nevábných věcí. Zavane k vám čpavý kouř ze sodomského ohně a síry i zatuchlý zápach jeskyně, ze které se stala něco jako Sodoma v malém, a kde bylo dítě na památku incestu v opilosti pojmenováno „Od taťky“.

Uvádím tuto špinavou historku proto, že je důležitá. Když přišel čas najít Saulova nástupce, mohl si Pán Bůh vybrat mezi Izraelci, koho chtěl. Někoho s dokonale čistým rodokmenem, nebo aspoň někoho z rodiny, u které by se v biblických příbězích nenašly záznamy o incestu. Ale ne, taková rodina by se Bohu nehodila. Chtěl člověka s rodokmenem, který by kázal o padlém lidstvu. Chtěl Moábova potomka. Jedině David byl mužem podle Božího srdce (1S 13,14).

Když vyrazil Samuel do Betléma s tajným posláním pomazat budoucího izraelského krále, předvedl Jišaj prorokovi svých sedm starších synů.

„Ne, ne, ne,“ prohlásil o každém z nich Bůh.

„Nemáš už žádného dalšího?“ zeptal se Samuel.

A teprve pak, jako by si na to Jišaj náhodou vzpomněl, odpověděl:

„Vlastně jo, když už se ptáš. Osmého, nejmladšího kluka, Davida. Pase venku ovce.“

„Přived' ho,“ řekl Samuel.

Zbytek příběhu, jak se říká, patří do dějin. Dějin, které se rády rýmují. Stejně jako tomu bylo u pastýře Mojžíše, i Davidův život se toho dne navždy změnil. Je pomazán a zachráněn Izrael. Zabije Goliáše. Bůh si ho vybere jako vůdce svého lidu, přemožitele králů, podmanitele národů. Pro Izraelce byl David měřítkem krále.

Jak mohl být Jišajův syn Davidův kořen?

Teď se přenesme o několik století dál. Davidovy kosti se už dávno obrátily v prach. Ale prorok Izajáš se jejich památce chystá vdechnout nový život. Tyčí se nad svou jeruzalémskou kazatelnu, hledí do dále a pronáší slova: „I vzejde proutek z pařezu Jišajova a výhonek z jeho kořenů vydá ovoce“ (Iz 11,1). A o pár veršů dál prohlásil: „V onen den budou pronárody vyhledávat kořen Jišajův, vztyčený jako korouhev národům, a místo jeho odpočinutí bude slavné“ (Iz 11,10).

19. prosince zpívá církev třetí z adventních antifon. Je založena na Izajášově předpovědi.

Ten den Kristu zpíváme:

„Kořeni Jišajův, ty stojíš jako znamení národům, před tebou zmlknou ústa králů a národy se ti přijdou poklonit: přijd' brzy a vysvobod' nás!“ (LSB 357).

Na Izajášově proroctví si všimněte jedné velice zvláštní věci. Nejde o to, že by měl Mesiáš vzejít z Davidova rodu; to už víme. Věděl to i David – Bůh mu to oznámil už dávno, jak čteme v 7. kapitole 2. Samuelovy. Vzejde „proutek z pařezu Jišajova“. Povstane nový dědic, převezme trůn a bude vládnout navždy. Bude „výhonek z jeho kořenů“ a „vydá ovoce“ (Iz 11,1).

To, co je na tom podivné a pozoruhodně záhadné, je skutečnost, že Mesiáš bude kořen Jišajův. Jak je to možné? Jak může být Davidův syn „kořen Jišajův“? Je to, jako bych tvrdil, že ze mě pochází můj dědeček, že jsem starší než on a že jsem „kořenem“ někoho, kdo se narodil padesát tři let přede mnou.

Jak by mohl být Syn Davidův „kořenem“ Davidova otce?
Jen jediným způsobem: tím, že by Jišaje sám stvořil.

Jišajův božský kořen a jeho lidský výhonek, Theanthropos neboli Bůh-Člověk, jak ho nazývali církevní otcové, „stojí jako znamení národům“. V hebrejštině zní slovo pro „znamení“ nes, což je vojenská korouhev, kolem které se shromažďují vojáci.

Pozorujeme, jak se kolem tohoto znamení už v době Ježíšova dětství shromažďují lidé z různých národů a různých povolání, od židovských pastýřů po pohanské mudrce. Lidé z Izraele ho následují a pohanská žena z Týru ho prosí o smilování. U kříže se mu židovští představitelé pošklebují a římsí vojáci hrají pod křížem kostky.

„Národy“ – Židé i pohané – se kolem Ježíše shromažďují. Nedokážou si od Davidova Syna zachovat odstup. Ať už láska, nebo nenávisť je k němu přitahuje jako magnet. Nikdo se nedokáže Bohu vyhnout. A Bůh nikoho nevyžene.

Tento Syn Davidův zdědil Moábův rodokmen. Jeho rodina se může „pochlubit“ každou hanebností, kterou si lidé dokážou vymyslet, ať už je to incest, vražda, prostituce, lži nebo cokoliv dalšího, co vás napadne. Matouš zahájí své evangelium rodokmenem Syna Davidova, který hlásá, jak je lidstvo zkažené a jak moc potřebuje Spasitele.

„Kořen Jišajův“ ale nepřišel zkoumat náš morální rejstřík, než nás přijme do své rodiny. Prostě přišel, aby nás přivítal. „Pojďte k němu, Moábcí, Izraelci, Řekové, Římané, Američané, Afričané, Australané. Pokloňte se mu. Poklekněte u jeho jeslí, u jeho kříže, u jeho oltáře.“ Je to člověk podle Božího srdce – srdce, které nesmírně rádo vítá hříšníky, když se vracují domů.

Modlitba

Přijď, kořeni Jišajův, a vysvobod
svůj lid ze satanova područí.
Zachraň svůj lid z pekelných hlubin
a dej mu vítězství nad hrobem.
Raduj se, raduj se, Izraeli!
Přichází k tobě Immanuel.

K zamyšlení

Přečtěte 1. Samuelovu 16,1–13. Kdo je ten (tajně)
pomazaný král a kdo je jeho otec?
Na jakém základě si Bůh tohoto chlapce vybral?
Ve kterém městě rodina bydlela?

Popovídejte si o tom, jak se všechny tyto detaily ocitly ve vánočním příběhu.

Přečtěte 1. Mojžíšovu 19,30–38. Od koho pochází národ Moábců?
Jaké je spojení mezi Moábcí a Davidovým rodokmenem?
Promluvte si o tom, jak si Bůh často vybírá lidi úplně jiným způsobem,
než bychom to dělali my.
Co nám to říká o Bohu?

Jak používá Izajáš ve verších 11,1–10 příběh Davida a Jišaje?
Zamyslete se nad důsledky toho, že Mesiáš je současně Davidův výhonek i Jišajův kořen.

4. antifona:

*„Na jeho rameno vložím klíč domu Davidova;
když otevře, nikdo nezavře,
a když zavře, nikdo neotevře.“
(Izajáš 22,22)*

Příběh o dvou politicích a neortodoxním šerifovi

Dovolte, abych vám vyprávěl příběh o dvou politicích. Jeden z nich si o sobě myslel, že je velké zvíře. Ten druhý přišel na to, že slouží velkému Bohu. Jejich příběh v Izajášově podání je klíčem k pochopení, proč se o Ježíši mluví jako o „Klíči domu Davidova“.

Před nějakými 2700 lety vládl v Jeruzalémě král Chizkijáš. Nás zajímají dva hodnostáři, kteří působili za jeho vlády. Jeden z nich se jmenoval Šebna, druhý Eljakím. Dovolte, abych jejich příběh z Izajáše 22,15–25 převyprávěl jazykem moderní doby.

Šebna byl takzvaný „správce domu“ – něco jako viceprezident. Jak si považoval svého titulu „Pan správce“! Jeho tiskové zprávy obsahovaly nekonečné vychvalování jeho osoby. Každé ráno dojížděl do práce ve své lesklé limuzíně – „slavném voze“, vystoupil z ní a vykračoval si po paláci, jako by mu to tam všechno patřilo. Jen občas se na chvíli zastavil, aby si vyslechl podlézavé lichotky patolízalů, než se zase (s patřičným povzdechem) pustil do zachraňování světa. Šebna se okázale předváděl a opájel se vlastní důležitostí. Jako názorná ukázka může posloužit to, že si už stačil zajistit, aby byl po smrti uložen k odpočinku do skvostné monumentální hrobky, takže ani po jeho odchodu na věčnost nebude mít nikdo šanci zapomenout, jaký to byl úžasný člověk.

Šebna byl, stručně řečeno, smrtelník s obrovským božským komplexem.

Izajášovi z něho bylo nanic. Důležitější ovšem bylo, že se z něho dělalo špatně i Izajášovu Bohu. Kazatel mu tedy dal morální facku, propíchl jeho bublinu a předpověděl, že ho čeká ostudná degradace. V jednom z nejnezapomenutelnějších obrazných vyjádření v Bibli je řečeno, že Bůh tohoto člověka smotá, svine jako klubko a jako míč ho odhodí do široširé země daleko od Judska (Iz 22,18).

Člověk, který se považoval za boha, skončí jako skákající míč, který bude všem pro smích.

Pán Bůh měl v záloze jiného člověka, Eljakíma, který nastoupí na Šebnovo místo. Bůh ze Šebny strhne suknicu a šerpu – symboly jeho úřadu – a oblékne do nich Eljakíma (Iz 22,21). Hlupák zůstane nahý a moudrý člověk bude oblečený.

Šebna se okázale předváděl, ale Eljakím bude otcovský typ: „stane se otcem obyvatel Jeruzaléma i Judova domu“ (Iz 22,21). Bůh ho místo hanebného Šebnova rodu usadí na „trůn chlouby“ (Iz 22,23; B21).

A pak se dozvídáme následující fakt – a právě k němu celé předchozí pojednání směřuje. Bůh prohlašuje: „Na jeho rameno vložím klíč domu Davidova; když otevře, nikdo nezavře, a když zavře, nikdo neotevře“ (Iz 22,22). V hebrejštině zní slovo klíč *mafteach* a je odvozeno od slovesa *patah* (otvírat). *Mafteach* je tedy „pomůcka k otvírání“. Možná byl tento *mafteach* či klíč znakem Eljakímova úřadu. V každém případě měl Eljakím „pravomoc vydávat zákony a činit závazná rozhodnutí“ (J. Alec Motyer, *The Prophecy of Isaiah*, s. 188). Co zavřel, zůstalo zavřeno. Co otevřel, zůstalo otevřeno. Jeho slovo ustavovalo skutečnost.

Eljakím byl Bohem vyvolený služebník. Nositel klíče. Ten, který otvírá a zavírá. Dosti nečekaně se tento poměrně neznámý politik současně stal předobrazem Mesiáše.

Přijď, klíči Davidův

20. prosince zpívá církev čtvrtou z adventních antifon. Ten den Kristu zpíváme:

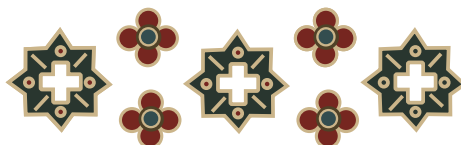
„Přijď, klíči Davidův a žezlo Izraelova domu. Když ty otevřeš, nikdo už nezavře, a když ty zavřeš, nikdo už neotevře: přijď a vyved' ze žaláře zajatce, kteří sedí v temnotě a ve stínu smrti!“ (LSB, 357)

Když náš Pán říká Janovi, že má napsat dopis církvi ve Filadelfii (současném tureckém Alašehiru), mluví o sobě takto: „Toto prohlašuje ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře“ (Zj 3,7).

Možná jste ta slova už slyšeli. A jestli jste to zatím nevěděli, tak to teď víte: Ježíš říká, že je nový a lepší Eljakím.

Upřímně řečeno, je to zvláštní přirovnání. Přesto ne tak podivné, jako když se Ježíš přirovnává k paličatému xenofobnímu misionáři jménem Jonáš, který měl na sobě nalepenou třídní vrstvu rybího slizu (Mt 12,40), nebo k bronzovému hadovi ovinutému kolem kůlu (J 3,14).

V tomto případě nám Ježíš Kristus říká: „Tak, děti, a teď se vraťte k 22. kapitole Izajáše a přečtěte si ji s myšlenkou na mne. To, co byl Eljakím, jsem já sám,

Nový šerif ve městě

S Mesiášovým příchodem dostalo město nového šerifa. Jenže je to ten nejnekonvenčnější šerif, jakého kdy svět viděl. Místo aby vyšetřoval místo činu, chytal lotry a posílal je za mříže, vejde s veselým pískáním do místního vězení, vytáhne klíč a po obou stranách chodby otvírá jednu celu za druhou. „Jsi volný, můžeš jít,“ říká vězni a od plíc se zasměje, pak přejde k další cele a plácne si na pozdrav s lidičkami, kteří se váhavě šourají ven a mžourají při pohledu do oslnivého světla, které jim ukazuje cestu na svobodu.

Vy a já tam pár minut jen tak sedíme za mřížemi, střídavě se díváme jedni na druhé a kolem sebe a očima se jedni druhých ptáme: „Co je ten bláznivý chlapík zač?“ Seznamte se s antišerifem Ježíšem, který přišel zachránit zajatce uvězněné v temnotě a stínu smrti. My samozřejmě dobře víme, že do vězení právem patříme. Neocitli jsme se tam vinou žádných vykonstruovaných obvinění. Když nás dopadli, usvědčili a odsoudili, bylo to na sto procent právem. Měli jsme na rukou krev a z našich revolverů se ještě kouřilo. Na místě činu se všude kolem Božích přikázání nacházely naše otisky prstů. Byli jsme přistiženi při činu. Jsme hříšníci – to je absolutní pravda.

Eljakím jménem Ježíš ale tvrdí, že pokud jde o něj, tak se z toho vůbec nestřílí. Za všechny ty hříchy totiž zaplatil, když byl vyzvednut na trůn kříže. Už se o nich ani nemůžeme vyjadřovat jako o „našich“ hříších, protože za ně převzal zodpovědnost on sám. Teď jsou to jeho hříchy. Chová se k nám jako otec, který se stará o svoje děti. Je to Boží vyvolený služebník. Nositel klíče. Ten, který otevírá a zavírá. Přišel, aby nás propustil na svobodu.

Pochopitelně se vždycky najdou nějací ti hloupí Šebnové, kteří budou mrzutě sedět v otevřené cele, libovat si v temnotě, láskyplně si hladit svoje řetězy, mazlit se se svojí nevírou a současně fňukat, že evangelium je pohádka. Budou se křečovitě držet mříží, i když se je bude Ježíš opakovaně snažit vytáhnout na svobodu. K těm pak Ježíš v poslední den přistoupí a s těžkým srdcem jim řekne: „Protože jsi nedovolil, aby se stala moje vůle, stane se ta tvoje.“ A dveře jejich temnoty se zavřou nadobro.

Nebudte takoví hlupáci. Nesnažte se jen tak sedět, říkat si, že toto všechno zní příliš dobře, než aby to byla pravda, a že nikdy nikdo nic nedostane zadarmo.

Přátelé, Ježíš vám dává zadarmo všechno.

Je vám odpuštěno. Jste svobodní. Přišel nový Eljakím.

Ten, kdo je Klíč Davidův, pro nás otevřel nebeské království – vám, mně i celému požehnanému světu. Ano, i kdybychom procházeli údolím stínu smrti, je s námi Ježíš – Světlo světa, Svoboda sama, a jeho smích a láska donutí temnotu, aby se zahanbeně stáhla, a sám zaplaví náš život a svět radostí.

Modlitba

Přijď, Klíči Davidův,
a doširoka nám otevři
naš nebeský domov.
Připrav nám bezpečnou cestu,
která povede vzhůru,
a uzavři cestu zoufalství.
Raduj se, raduj se, Izraeli!
Přichází k tobě Immanuel.

K zamyšlení

Přečtěte Izajáše 22,15–25.
Proč byl Šebna zbaven úřadu?
Jak ho Bible popisuje?
Co obdržel Eljakím?
Jaký symbol své pravomoci
dostal podle 22. verše?

Přečtěte Zjevení 3,7–13. V čem připomíná
7. verš Izajáše 22,22?
Co bude Kristus otevírat nebo zavírat?

Uvažujte, v čem je Ježíš úplně jiný než šerifové,
jak je známe z filmů o divokém Západě.
Jak bude používat svůj klíč?
Popovídejte si o tom, jak Ježíš přišel,
aby „vyvedl ze žaláře zajatce,
kteří sedí v temnotě a ve stínu smrti“.

5. antifona:

*„Lid, který chodí v temnotách,
uvidí velké světlo; nad těmi,
kdo sídlí v zemi šeré smrti,
zazáří světlo.“
(Izajáš 9,1)*

Vyhrát v zápase s Bohem

Podle staré židovské legendy prý Adam poté, co poprvé spatřil západ slunce, celou noc truchlil. Netušil, že přijde svítání. Zmizení slunce a nástup tmy pro něho mohly znamenat jen jedinou věc: že slunce je mrtvé a bez omezení teď vládne temnota.

Je to sice jen legenda, ale zachycuje prakticky univerzální lidskou zkušenost.

V životě skoro každého člověka nastane doba, kdy má pocit, že všechny paprsky světla, naděje a radosti vyhasly a zůstala jen tma. Sedíme a truchlíme v jakémsi nočním vyhnanství. V srdci nám hlodá strach, že jsme sice dál naživu, ale slunce je mrtvé, příchod svítání něco přerušilo a na nás teď mrazivým pohledem posměšně zírá dlouhá, krutá zima – temnota.

Tuto temnotu až příliš dobře znají mámy a tátové, kteří pláčou u malé rakvičky. Nebo páry, jejichž manželství bylo vinou rozvodu rozříznuto na dvě krvácející poloviny. Klidně bychom mohli strávit celý den tím, že bychom si uváděli příklady trpících lidí, kteří se ocitli v bolestné situaci, ubližují sami sobě nebo druhým, nebo jim případně ubližuje nemilosrdné ostří světa, který občas připomíná sadistickou mašinérii, kvůli níž je naše existence „osamělá, ubohá, ošklivá, drsná a krátká“.

Je to pochmurná ironie, ale tato část roku plná vánočních koled, barevných světélek a ozdobených stromčků znamená pro spoustu lidí nejtěžší období z celého roku. Nasazují si umělý úsměv, který má zakrýt krvácející srdce.

Východe slunce, přijď!

Všechny tyto důvody vedou k tomu, že možná právě dnešní adventní antifona se pro tuto část roku hodí nejvíce. 21. prosince církev Kristu zpívá:

„Východe slunce, jase věčného světla a slunce spravedlnosti: přijď a osviť ty, kdo žijí v temnotě a ve stínu smrti!“ (LSB 357).

Východem slunce či úsvitem den vlastně začíná. Za úsvitu se na východním obzoru napřed objeví první náznaky sluneční záře, které upozorňují, že noc končí. V hebrejštině se východ slunce řekne šachar. Když například Jákob u břehu řeky Jabok zápasil s Hospodinovým poslem (tedy s Božím Synem), trval zápas až do východu slunce, šachar – „dokud nevzešla jitřenka“ (Gn 32,24).

Noc byla doba pro boj s Bohem. Doba zápasu. Když ale nastal úsvit a noc se blížila ke konci, Bůh Jákobovi požehnal. Dal mu jméno Izrael (neboli „Ten, kdo zápasí s Bohem“). Východ slunce se stal příležitostí pro to, aby Bůh uznal, že prohrál a jeho dítě vyhrálo.

Bůh lásky, jehož požehnání přicházejí za úsvitu, se svým milovaným ochotně nechal zatlačit do kouta.

V tísnivé situaci kvůli milovanému

Nenapadá mě názornější obraz toho, co pro nás dělá Ježíš jako náš Východ slunce, a to individuálně i kolektivně. Přišel za Jákobem uprostřed noci. Přichází i za námi, kteří žijeme „v temnotě a ve stínu smrti“ (viz Iz 9,2), ať už sedíme doma na gauči, nebo ve smuteční síni, v autě během dlouhé cesty domů, ve vězeňské cele, kde jsme odříznutí od rodiny, nebo když se třeba ocitneme v protialkoholní léčebně a uvažujeme, jak jsme si mohli tak hrozně zpackat život.

Ať už jsme kdekoliv, Ježíš se nám postaví a je připravený bojovat. Možná jsme celí nažhavení, zuříme a naším nitrem lomcuje bolest, takže jsme připraveni škrábat, kopat, drásat a kousat, abychom dostali aspoň kus masa z Božího těla. Nebo jsme naopak úplně „vyšťavení“ – příliš slabí a ubití, než abychom se zmohli na jedinou ránu.

Ať už jsme na tom jakkoliv, Ježíš je tady a je připravený bojovat. A nakonec prohrát, abychom my mohli zvítězit.

Ježíš Kristus se zrodil z temnoty světa, aby mohl celou temnotu najednou spolknout. Nasát do sebe prázdnotu smrti, zoufalství, nenávisti, hanby a bolesti. Vzít ji na sebe. Vzít to všechno na sebe. Přišel, aby na sobě pocítil Herodovu vzteklost, žárlivost, štíplavá slova náboženských představitelů, zrádcův mrazivý polibek, plivance davu, rány kladiva do hřebů a nudu popravčích, kteří „prostě jen konali svou povinnost“.

A ať už prožíváte jakékoli osobní peklo (bez ohledu na to, jestli jste si ho ze života udělali vy sami, nebo za ně může někdo jiný), přišel na sebe vzít i tuto věc. Přišel se o ni s vámi poprat. Přišel se poprat s vámi, se mnou, s Pontiem Pilátem, farizeji nebo kterýmkoli jiným hříšníkem.

A s lapáním po dechu pronesl: Tetelestai. Je dokonáno. Hotovo. Prohrál jsem. Ty jsi vyhrál.

A v této chvíli, když v Ježíši smrt umírá, když jsou jeho smrtí hříchy pohrouženy do hrobu, když s jeho posledním dechem peklo shoří na popel, na obzoru se – vidíte? vidíte? dívejte se! – rozzářil dlouho očekávaný úsvit.

Světlo žije a tma je mrtvá!
Bůh prohrál, a my jsme zvítězili!
A nikdo není šťastnější než Ježíš.

Pro svého milovaného se nechal zahnat do kouta. Všem nám dá nové jméno: jsme Izrael. Jsme Ti, kdo zápasí s Bohem. Zápasili jsme s Bohem, váleli jsme se na žíněnce smrti, zoufalství a temnoty, a on nám dovolil, abychom si domů odnesli zlato.

Od východu po západ, od nebe po peklo a přes všechny galaxie zní Ježíšův smích, když vystupuje živý z hrobu a vyráží na vítězné kolo s námi na ramenou. Je to pro nás taková radost! Náš Bůh žije. A my žijeme s ním.

Noc neztvrdí. Neztvrděla. Přišel k nám náš Východ slunce, naše záře věčného světla. Z tváře našeho Boha, Ježíše Krista, se rodí věčný úsvit.

Modlitba

Přijď, Východe slunce, z výsosti
a rozvesel nás vědomím, že se k nám blížíš.
Rozptyl chmurné noční mraky
a zažeň na útěk temné stíny noci.
Raduj se, raduj se, Izraeli!
Přichází k tobě Immanuel.

K zamyšlení

Přečtěte 1. Mojžíšovu 32,24–32. Promluvte si o tom, čím vším naše životy, zápasy, bolesti a „kulhání“ připomínají vyprávění o Jákobovi. Jak vyhráváme?
A co vyhráváme?

Uvedte několik příkladů situací (z vašeho života nebo života jiných lidí), kdy to vypadalo, že tma nikdy neodejde a světlo nikdy nevysvitne. Kde je náš Pán během těch temných hodin a co v našem životě dělá?

Přečtěte Izajáše 9,1 a Matouše 4,12–17. Jak Kristus přináší do našeho světa světlo? Na čem je toto osvětlení jasně vidět i při pohledu na noc, kdy se narodil (Lk 2,8–9)?

6. antifona:

Ó KRÁLI NÁRODŮ

*„On bude soudit pronárody,
on ztrestá národy mnohé.
I překují své meče na radlice,
svá kopí na vinařské nože.
Pronárod nepozdvihne meč proti pronárodu,
nebudou se již cvičit v boji.“
(Izajáš 2,4)*

Úhelný kámen živého chrámu

V americké politice platí, že ať patří nově zvolený prezident ke kterékoli straně, zaručeně bude vyzývat k jednotě. Bude nám říkat, že během svého prezidentského období bude „silou bojující za jednotu... bude pracovat na odstranění sporů... bude se snažit, aby k sobě lidé měli blíž“.

Baseball, párky v rohlíku, jablečné koláče a prezidentova výzva k jednotě.

To vše je samozřejmě vítaný sentiment. Jsem všemi deseti pro jednotu, pro světový mír, pro vyřešení problému chudoby a pro to, abychom poslali rakovinu zpátky do jakékoliv pekelné díry, ze které vylezla. Nejednota nesvědčí naší zemi, jednotlivým státům, obcím ani rodinám.

Ani když toto vše uznáváme, si nesmíme naivně představovat, že jednota vyřeší všechny naše problémy. Když jsou lidé jednotní, znamená to, že shodou okolností mají na většinu věcí, na kterých jim záleží, po většinu času stejné názory. I pouliční gang může být jednotný, když se drží svých zákonů založených na touze po majetku a moci a jeho členy k sobě navzájem poutají rituály spojené s násilím. Sodomští muži „ze všech koutů, mladí i staří“ (Gn 19,4) jednotně toužili znásilnit Lotovy hosty. Předpokládám ale, že se všichni shodneme na tom, že to byla odporná, zvěřská jednota.

Co nám tedy zbývá? Nejednota není dobrá, ale falešná jednota může být naprosto špatná. Cíl tedy není ani nejednota, ani samoučelná jednota. Potřebujeme něco jiného.

Úhelný kámen a hlína

22. prosince zpíváme antifonu, která říká, v čem to „něco jiného“ spočívá. Je to jednota, která není samoučelná a kterou je možné nalézt v našem Králi, který je naším úhelným kamenem.

„Králi národů, toužebně očekávaný, ty jsi úhelný kámen, který spojuje celý Boží lid jedno: přijď a zachraň nás všechny, které jsi utvořil z hlíny!“ (LSB 357)

Napřed se pojďme na chvíli zastavit a žasnout nad tím, jak moc je tato antifona nabitá Písmem. V pouhých dvaceti slovech původního latinského textu dělá autor narážku

na 1. Mojžíšovu („které jsi utvořil z hlíny“), Agea („králi... toužebně očekávaný“), Žalmy („úhelny kámen“), Izajáše („Králi národů“) i četné novozákonní knihy.

Jen mysl a duše ponořená do Písma dokázala napsat taková slova.

Za druhé, všimli jste si rozdílu mezi tím, kým jsme my, a kým je Kristus? My pocházíme „z hlíny“, zatímco Mesiáš je „úhelny kámen“. Tato slova nás přivádějí zpět k 1. Mojžíšově 2,7, kde dostává Adam jméno (které znamená „muž“ či „člověk“) podle toho, že pochází z hlíny – adama, což znamená „země“ či „orná půda“. Jak říká Izajáš: „My jsme hlína, tys náš tvůrce“ (Iz 64,8). Hlína není sama o sobě pevná ani stabilní. Nedokáže věci slepit tak, aby držely pohromadě. Stačí jeden pořádný liják, a spláchne ji.

Ale co úhelny kámen? Úhelny kámen drží celou budovu pohromadě. Je to sjednocující bod. Vše na něm spočívá.

Z původního latinského textu antifony je dokonale zřejmé, na které biblické verše se autor odkazoval. Ježíš, úhelny kámen, činí ze dvou jedno („utraque unum“). Právě takto jsou do latiny přeloženy verše Efezským 2,13–14: „Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev. V něm je náš mír, on dvojí spojil v jedno“ [utraque unum].

Pavel hovoří o Židech a pohanec, kteří byli kdysi rozdělení, ale teď jsou sjednoceni, učiněni jedním (unum) v jednom člověku – Ježíši Kristu. Bezprostředně poté říká Pavel církvi v Efezu, že my všichni teď patříme k Boží rodině. „Byli jste postaveni na základ apoštolů a proroků,“ pokračuje, „kde je úhelny kamenem sám Kristus Ježíš. V něm se celá stavba spojuje a roste ve svatý chrám v Pánu. V něm se i vy společně budujete, abyste byli Božím příbytkem v Duchu“ (Ef 3,20–22; B21).

My, kteří jsme byli utvořeni z hlíny, jsme teď přetvářeni do obrovského živého Božího chrámu. Ze židovské a pohanské hlíny. Z mužské a ženské hlíny. Všichni jsme sjednoceni v Ježíši Kristu a jsme k němu připojeni, když se staneme součástí tohoto živého chrámu – církve. A tato živá církev, Boží chrám, je sjednocena s Kristem, který je sám „úhelny kamenem“.

Hlubší jednota

Teď konečně vidíme, jakou jednotu potřebujeme. Není to jednota založená na politice, národnosti, rase, ideologii, filozofii nebo morálce. Ne, naše jednota –

skutečná jednota, kterou Otec touží dát nám všem – je jednota, která bude založena zcela a jedině na Ježíši Kristu.

Jsem jednapadesátiletý bílý Američan mužského pohlaví, který je učedníkem Ježíše Krista. A v Ježíši prožívám společenství s dvacetiletou pákistánskou ženou, která věří v Ježíše Krista, sedmdesátiletým pánem z Nigérie, který vyznává Ježíše, i tři dny starým dítětem z Ekvádoru, ze kterého ještě kape křestní voda, která na něj byla vylita ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.

Spojuje mě s nimi silnější pouto než s mým americkým nevěřícím sousedem. Samozřejmě nás dva něco spojuje, ale naše vzájemná jednota je prchavá, zatímco se svými bratry a sestrami v Kristu sdílím věčnou, neotřesitelnou jednotu, protože jsme všichni součástí Kristova těla.

Ať už žijeme v jakémkoli politickém systému od republiky po diktátorský režim, všichni se skláníme před vyšší autoritou: Králem národů. Naše věrnost patří jemu.

A ještě důležitější je, že on je oddaný nám. Dost možná se naši králové, kteří za svůj lid obětovali život, ale ani jeden z nich ochotně a radostně neobětoval svůj život za své nepřátele. Přesně to ale udělal náš král. Narodil se s terčem na zádech – terčem, který se jednoho dne promění v kříž. Nesl ho na svých zádech, aby mohl poté, co bude „vyvýšen ze země“, přitáhnout všechny lidi k sobě (J 12,32).

Je sjednotitel. Je tím, kdo nás spojuje s Otcem, i naším společenstvím s Duchem.

On sám je toužebně očekávaný Král národů, ten, který dokáže naplnit nejhlubší lidské touhy. Jako před králem národů se před ním nakonec skloní každé koleno. Je úhelný kámen, který sjednocuje živý chrám svého těla – církve.

Králi národů, přijď a zachraň nás všechny!

Modlitba

Přijď, Králi národů, spoj všechny lidi
a dej jim jedno srdce a jednu mysl.
Přikaz závisti, svárům a hádkám, ať ustanou.
Naplně celý svět nebeským pokojem.
Raduj se, raduj se, Izraeli!
Přichází k tobě Immanuel.

K zamyšlení

Vraťte se ke konkrétním slovům antifony

„Králi národů, toužebně očekávaný,
ty jsi úhelný kámen, který spojuje celý Boží lid v jedno:
přijď a zachraň nás všechny, které jsi utvořil z hlíny!“ (LSB 357).

Když si uvědomíme, že Izrael žil pod starou smlouvou, proč vlastně klade tato antifona důraz na to, že Ježíš je pro národy a pro všechny lidi, a že zachraňuje nás všechny?
V čem je nová smlouva pod Mesiášovou vládou, která platí pro všechny, jiná než stará smlouva?

Přečtěte Izajáše 28,26, Žalm 118,22, Matouše 21,42 a Efezským 2,20.
Jaký obraz Mesiáše všechny tyto verše společně vykreslují?
Jakým způsobem přináší Ježíš jednotu?

Zamyslete se nad několika způsoby, jak mezi lidmi vzniká jednotu, nebo naopak rozkol. Co lidi spojuje, a co je rozděluje? V jakém smyslu je jednotu, kterou máme v Kristu, hlubší a lepší než jakákoli jednotu, kterou nám nabízí tento svět?

7. antifona:

*„Proto vám dá znamení sám Panovník:
Hle, dívka počne a porodí syna
a dá mu jméno Immanuel
(to je S námi Bůh).“
(Izajáš 7,14)*

Vánoce v zahradě v Edenu

V zahradě v Edenu to začalo vypadat hodně jako o Vánocích. Pán nebes si klekl na zem, nabral si hrst hlíny a vdechl do první lidské bytosti život. Později osamělého Adama uspal a během doby, kdy si Adam dával delšího šlofíka, provedl první operaci a z mužova boku vystavěl ženu, která byla pro Adama ideální partnerkou.

Jak muže, tak ženu povolal Bůh k bytí svým slovem, když řekl: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby“ (Gn 1,26). Bůh v té chvíli nepromlouval k andělské radě ani nepoužíval královské „my“. Nic takového; Otec promlouval k Synovi a k Duchu svatému, takže to byl jakýsi trojiční dialog. „Pojďme to udělat.“ A také to udělali.

Když sledujeme, jak Stvořitel formuje Adama a Evu ke svému obrazu a podle své podoby, co vlastně vidíme? Pozorujeme, jak Otec utváří lidstvo k obrazu svého Syna. Kristus „je obrazem Božím“ (2K 4,4), „obraz Boha neviditelného“ (Ko 1,15), „otiskem jeho podstaty“ (Žd 1,3; ČSP).

Všimněte si v těchto verších slov „je“ a „podle“.

Kristus je obrazem Božím.

Lidstvo je stvořeno podle jeho podoby.

Když nás Bůh stvořil, také tím vlastně zjevil sám sebe. Adam a Eva zrcadlí Otcovo Slovo, v němž a skrze něhož bylo všechno stvořeno. Mělo by nás proto při čtení dalších částí Bible překvapovat, že je v nich Bůh vykreslován jako někdo, kdo zarážejícím způsobem připomíná člověka: kdo má tvář, ruce, nohy, ústa, uši a srdce? Označujeme to jako antropomorfismus – připisování lidských charakteristik Bohu. Patříčnejší by ale bylo hovořit o situacích, kdy se na lidstvu projevují Boží vlastnosti, jako o theomorfismu. My totiž napodobujeme Boha, a ne on nás.

Hlavní myšlenka spočívá v tom, že stvoření lidstva je proctvím vtělení.

Ten, který se jednou stane člověkem, se na nás při utváření Adama a Evy usmívá a mrkne na nás. „Jednou přijde den,“ prozrazuje, „kdy se stanu jedním z vás.“

Kostýmová zkouška vtělení

Na toto vtělení, jehož první náznak jsme zahlédli v Edenu, nás připravuje celý zbytek Starého zákona. V jednom příběhu za druhým vidíme, jak se Bůh velice

lidským způsobem drží poblíž lidí. Prochází se po Edenu (Gn 3). Jí s Abrahamem chléb (Gn 18). Pustí se do zápasnického utkání s Jákobem (Gn 32). Gedeónovi a stejně tak i Manóachovi a jeho manželce připadal tak normálně lidský, že ho zpočátku považovali za prachobyčejného Izraelce (Sd 6 a 13).

Toto všechno byly christofanie (tedy zjevení Krista) v době, než byl počat a než se mezi námi narodil. Jak Davidu Murrayovi říkávali Skotové z Vysočiny, „Kristus si rád zkoušel šaty svého vtělení“ (Jesus on Every Page, s. 82).

Izajáš nám ale říká, že jednoho dne tyto „kostýmové zkoušky“ skončí a přijde skutečnost. Těhotná panna bude v lůně nosit syna jménem Immanuel (Iz 7,11).

Máme lidského Boha

23. prosince zpíváme poslední a závěrečnou adventní antifonu a vznášíme k Mariinu synovi tuto modlitbu:

„Immanueli, králi náš a Pane, který jsi byl pomazán jako Spasitel pro národy, přijď a dej nám spásu, Pane, náš Bože!“ (LSB 357).

Hebrejské slovo Immanuel se skládá ze dvou slov – immanu („s námi“) a El („Bůh“). Toto dítě je „s námi Bůh“ neboli „Bůh je s námi“.

Už celé věky předtím, než se tento chlapec narodil, byl se svým lidem, i když ne jako člověk z masa a kostí. Patriarchům Izákovi a Jákobovi řekl: „... jsem s tebou“ (Gn 26,24; 28,15). Než poslal Mojžíše do Egypta, slíbil mu z hořícího keře: „Já budu s tebou!“ Tento slib zopakoval Jozuovi (Dt 31,23), Gedeónovi (Sd 6,16), Šalomounovi (1Kr 11,38), Jeremjášovi (Jr 1,8) i celému Izraeli (Iz 43,2).

Je ale něco úplně jiného, když je Bůh s námi jako Bůh, a když je s námi jako lidská bytost, která strávila devět měsíců v děloze, učila se lézt a pak chodit, v pubertě ji trápilo akné, a nakonec stanula před římskou popravčí četou, která ji měla za úkol ukřižovat. Takového Boha máme.

A tento lidský Bůh, Ježíš z Nazareta, je také náš král a Pán. Zamyslete se nad tím, co to znamená. Je dobrá věc mít přítele. Je tu pro nás v dobrých i zlých časech. Můžeme se o něj opřít a žádat ho o radu. Jenže naši běžní přátelé mají svá omezení. Samozřejmě mají své vlastní problémy a svůj vlastní život, takže nám nemohou být k dispozici čtyřicet hodin denně každý den v týdnu. A také v případě potřeby nepohnou nebem i zemí, aby pro nás něco udělali.

Náš Bůh v lidském těle to udělat může. Je král. Je Pán. Byla mu dána veškerá moc na nebi i na zemi. A všemchnu tuto moc uplatňuje v náš prospěch – ve prospěch svých přátel, bratrů a sester, kterým je vždycky nablízku.

Jen si představte, že byste měli telefonní číslo na nejmocnější osobu na celém světě, mohli byste jí kdykoliv zavolat nebo poslat esemesku, poprosit ji o pomoc v jakékoliv záležitosti, a ona by to ve zlomku sekundy zařídila. A v porovnání s tím, co máme v Ježíši, vypadá toto všechno jako dětská hra. Ježíš je Stvořitel nebe a země. Král národů. Pán všeho.

A především je to náš Immanuel – Bůh, který je s námi a který je pro nás.

Než nám slova „dej nám spásu“ vůbec splynula ze rtů, než jsme se nadechli, abychom je pronesli, a dokonce ještě dříve, než jsme si uvědomili, že potřebujeme zachránit, Bůh naši modlitbu už předem vyslyšel (Iz 65,24). Dělá mu prostě obrovskou radost, když může udělat cokoli pro naši záchranu, když nám může projevit milosrdenství a názorně nám ukázat, že je Bohem lásky.

Přátelé, máme Boha, který je důvěrně obeznámen s tím, jaké to je, když člověku krvácí srdce, když mu po tváři stékají horké slzy a ze zejících ran vytéká krev. Ví, jaké to je cítit od druhých lásku i nenávisť nebo jaké to je, když nás někdo zradí. Žádná lidská emoce se nevymyká jeho zkušenosti. Nenajde se žádná lidská potřeba, kterou by nepocítil jako tlak na svou vlastní duši.

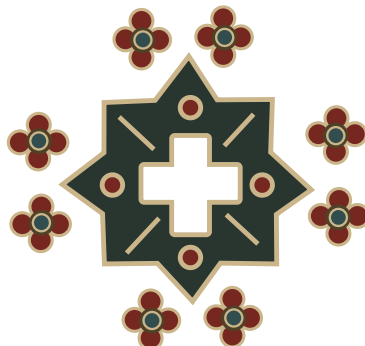
Ježíš je plně božský a plně lidský Bůh. Tvůrce obrazů, který se sám stal obrazem. Stvořitel, který se stal stvořením.

Pokud jste někdy uvažovali, jak daleko by asi Pán nebe a země zašel, aby si zajistil to, že mu budete patřit, pohlédněte dolů do jesliček a vzhlédněte ke kříži. Tam najdete odpověď.

*Moudrosti,
Hospodine,
Košeni Jišajův,
Klíči Davidův,
Východe slunce,
Králi národů,
Immanueli, přijď a zachraň nás, Pane, náš Bože.*

Modlitba

Přijď, přijď, Immanueli,
a vysvobď ze zajetí Izrael,
který zde trpí v osamělém vyhnanství,
dokud se neobjeví Boží Syn.
Raduj se, raduj se, Izraeli!
Přichází k tobě Immanuel.

K zamyšlení

Přečtěte 1. Mojžíšovu 1,26–27, 2. Korintským 4,4, Koloským 1,15 a Židům 1,3 a přemýšlejte, jak tyto verše popisují to, kým je Kristus, a kým jsme my lidé. V čem je stvoření lidí předpovědí vtělení?

Přečtěte Izajáše 7,14. Jak Matouš tento verš používá, když popisuje Marii a Ježíše (Mt 1,18–26)? Bůh ve Starém zákoně mnoha lidem řekl, že je s nimi. V čem je tedy Ježíš jako Immanuel jiný? V jakém novém smyslu je s námi Bůh v Ježíši?

Promluvte si o důsledcích toho, že se Bůh stal jedním z nás. Jakou útěchu nám to přináší? A jakou naději? V jakém smyslu znamená Ježíšův příchod konec našeho zdejšího „osamělého vyhnanství“?

Na chvíli se v myšlenkách vraťte ke všem sedmi adventním antifonám. Která z nich vám připadala zvláště důležitá pro vás osobně? Jak vám antifony pomohly připravit se na oslavu narození Ježíše Krista?

